

Első világháború és az egészségügy

EGVE, Siófok, 2018. október 10.

Előadó:

Dr. Gazda István

**a Magyar Orvostörténelmi Társaság
alelnöke,**

**a Magyar Tudománytörténeti és
Egészségtudományi Intézet igazgatója**

Rippl-Rónai József
Ágyúállás (1916)

Sztereo fényképezőgép

HADI FÉNYKÉP KIÁLLITÁS

AZ ELESETT HŐSÖK ÖZ-
VEGYEI ÉS ÁRVÁI JAVÁRA
KÁROLY ISTVÁN ÉS JÓZSEF
CS. ES KIR. FŐHERCEG. ÖFENSÉGEIK
VÉDNÖKSÉGE MELLETT RENDEZI
A HADSEG. ÉLVEZŐ HIVATAL
MEGTEKINTHETŐ A NEMZETI SZALONBAN
OKTOBER 21 - NOVEMBER 12-IG. BELÉPŐDÍJ 50 FIL.

GRÓSZ EMIL EGYETEMI TANÁRNAK 1914. DECEMBER 4-ÉN
TARTOTT BESZÉDE.

AZ ORVOSI TUDOMÁNY A HÁBORÚBAN.

**Kapható : Az Általános Beszerzési és Szállítási R.-t.-nál
Budapest, V., Kádár-utca 5. sz. és a dohánytőzsdékben.**

**A HÁBORÚS
ORVOSTUDOMÁNY CSODÁI**
DR. MÜLLER VILMOS IZGODÓRÓS
ELŐADASA MOZGÓFÉNYKÉPEKKEL

A ZENITAKADÉMIA JEGYER 2-20 km-es
DEC-10 Hón. ESTE 10.000

**Bevezetésre került az
antiszeptikus ún. Dakin-oldat. Ez
lényegében visszavezet
Sammelweishez: klóros mész +
nátrium-karbonát + bórsav.
Közömbös vegyhatású.
Elterjesztésében közreműködött
az 1912-ben Nobel-díjat kapott
Alexis Carrel is.**

**A sebesülések és
megbetegedések
(fertőzések, járványok)
aránya 2:1**

Gránát, akna, tüzérségi tűz: az összes sérülés kb. 50%-a tüzérségi eredetű.

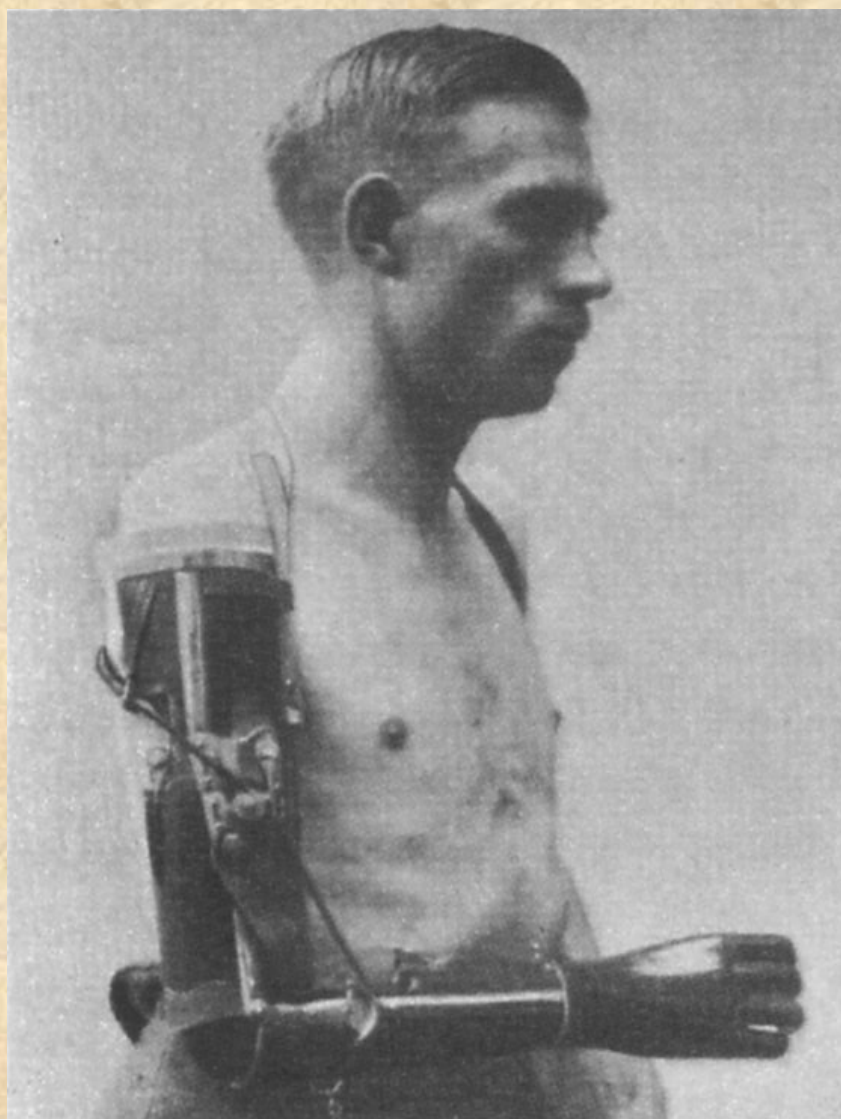
Kevesebb a fejsérülés, a sisak rendszeresítése miatt.

A személyes küzdelmet (mozgó háború) a távolból történő gyilkolás (állóháború) borzalmai váltották fel.

**A konzervatívabb német sebészek
„beváró, a végtagokat megtartó
módszere” helyett, az antant
katonaorvosai a súlyosan
roncsolt végtag korai csonkítását
(amputálását) választották. Az
utóbbinál jóval nagyobb lett a
túlélés esélye.**

**A leggyakoribb fertőzések:
kolera, kiütéses tífusz,
vérhas, himlő, visszatérő
láz (febris recurrens)**

**Megoldás: fertőtlenítés,
vesztegzár, védőoltás**

Grósz Emil:

**a fertőző betegségek
ellen való küzdelem
eredményességét a
laboratóriumi tudományos
munkásság legszebb
diadalának tekinthetjük**

Figyelmeztetés

Szabályok a kolera elleni védekezésre.

A kolera megjelét már vízvezetékben is.
Tételezzük tehát a kórokozók néhány legfontosabb,
szexuál és reprodukciós tulajdonságát.

I. Csaba István, előzetes írásban egy
pirosra színezett lapra írta.

2. *Eucalyptus* család jellegző fafa
Afaul egyúttal azonosítás. Ezért minden
egyik ábránál alul megvan az egyen-
es gondolatok sorozata. Adatok helyen
együttel és egyúttal.

I. Szemes Iskolai nyugodt munkájában az egyetemnek. Különösen kezdte a szót és a Helyi Iskolát.

[illegible]

A. KESZÉNYESEK SZERKEZŐJE ÉS LEVEGŐTARTÓJA
FELVÁZOLTA A SZERKEZÉS LEVEGŐTARTÁSÁNAK EL-
JÁRÁSÁT.

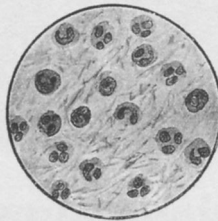
Tbc

Tuberkulózistájékoztató

Központi Jótékonyági Egylet, Hannover

Készítette: dr. Karl Dohrn körorvos, Hannover

A gondozók útján szétosztandó

Itt láthatod a vörösre festett tuberkulózis-bacilust, a tbc kórokozóját. A tüdőbeteg által felköhögött váladék egyetlen kis cseppjében sok ezer ilyen kórokozó található. Ezért ne köpj a padlóra!

Ha ugyanis belélegzed a kórokozókka teli port, magad is megbetegedhetsz; a padlón játszadozó gyermekeket fenyegeti leginkább ez a veszély.

Még veszélyesebb, ha egy tüdőbeteg rád köhög és nem teszi szája elé a kezét. (A nátha és a diftéria is ilyen módon terjed.) Ezért mindig tarts zsebkendőt a szád elé, amikor köhögsz.

Tudod, hogy mi a tébécé elleni védekezés legegyszerűbb módja: ügyelj arra, hogy köpés és köhögés útján ne szóródjanak szét a kórokozók!

Ennyivel tartozol magadnak és hozzátartozóidnak!

**A háború idején előforduló
nemi- és bőrbajok (szifilisz és
kankó) rengeteg kárt okoztak
a katonaságnak és a civil
társadalomnak egyaránt.**

SZANITÉC TŰZPOR

LEGJOBB ÓVSZER KIÜTÉSES TIFUSZ ELLEN
KAPHATÓ: MINDEN PATIKÁBAN^{1/2} DROGÉRIÁBAN
TÁBORI CSOMAG (CSAK CÍMET KELL RAJZNI) 1 KORONA

**A sebesült és beteg katonák
ápolása és gyógyítása a most
folyó háborúban
olyan méreteket öltött,
amilyenekre
a múltban nem
volt példa. (Grósz)**

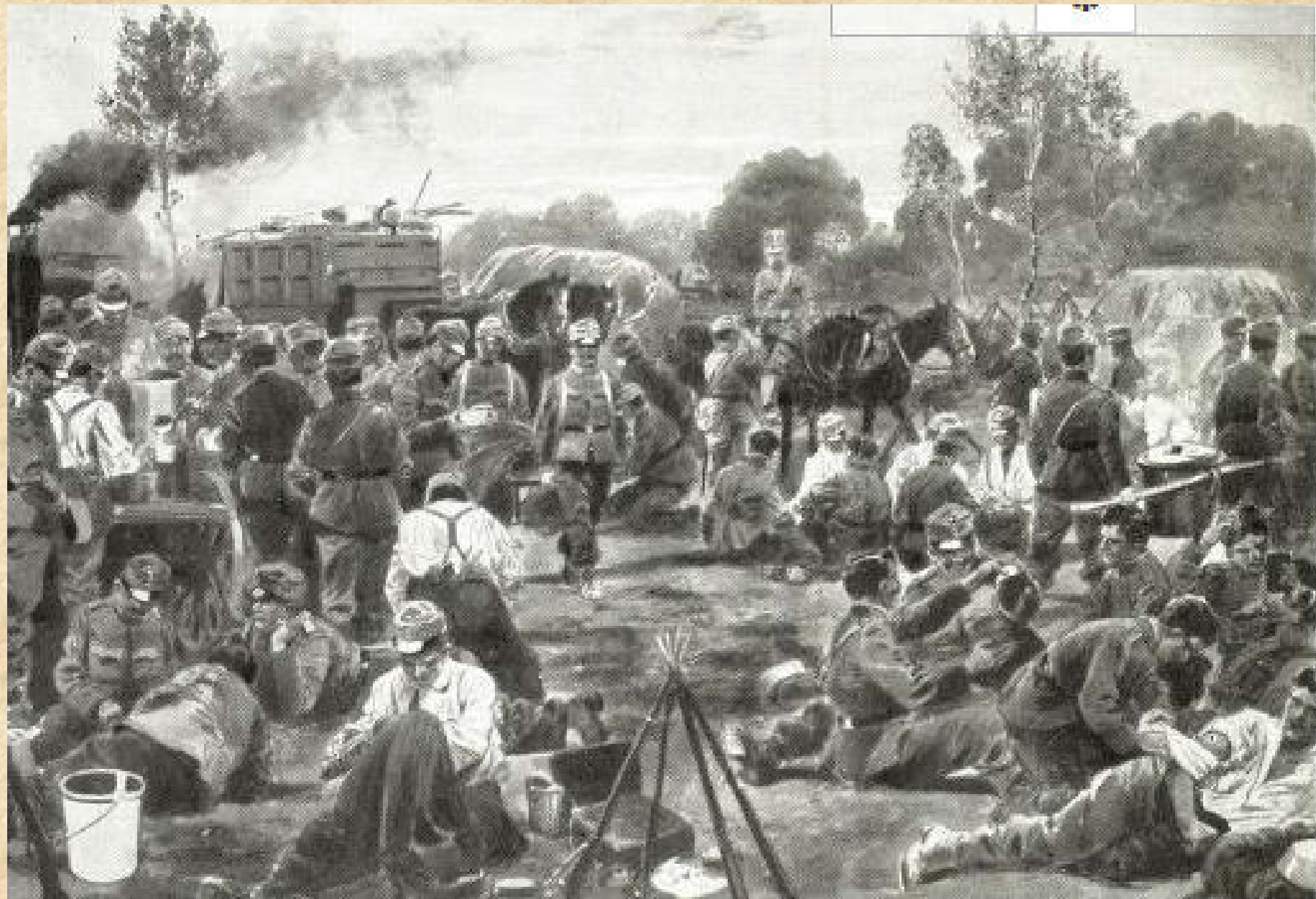
**A lövészárók lázat vagy volhiniai
lázat tetvek, míg a nephritist
(vesegyulladás) ismeretlen
kórokozók okozták (ma úgy vélik,
hogy a hantavírus).**

**A lövészárók-láb a hideg és a
nyirkosság következménye volt,
amely akár üszkösödéshez is
vezethetett. Az orvosok hamar
rájöttek, hogy ezek a
megbetegedések járványosak is
lehetnek.**

Kötözőhely, 1914

Kötözőhely, 1915

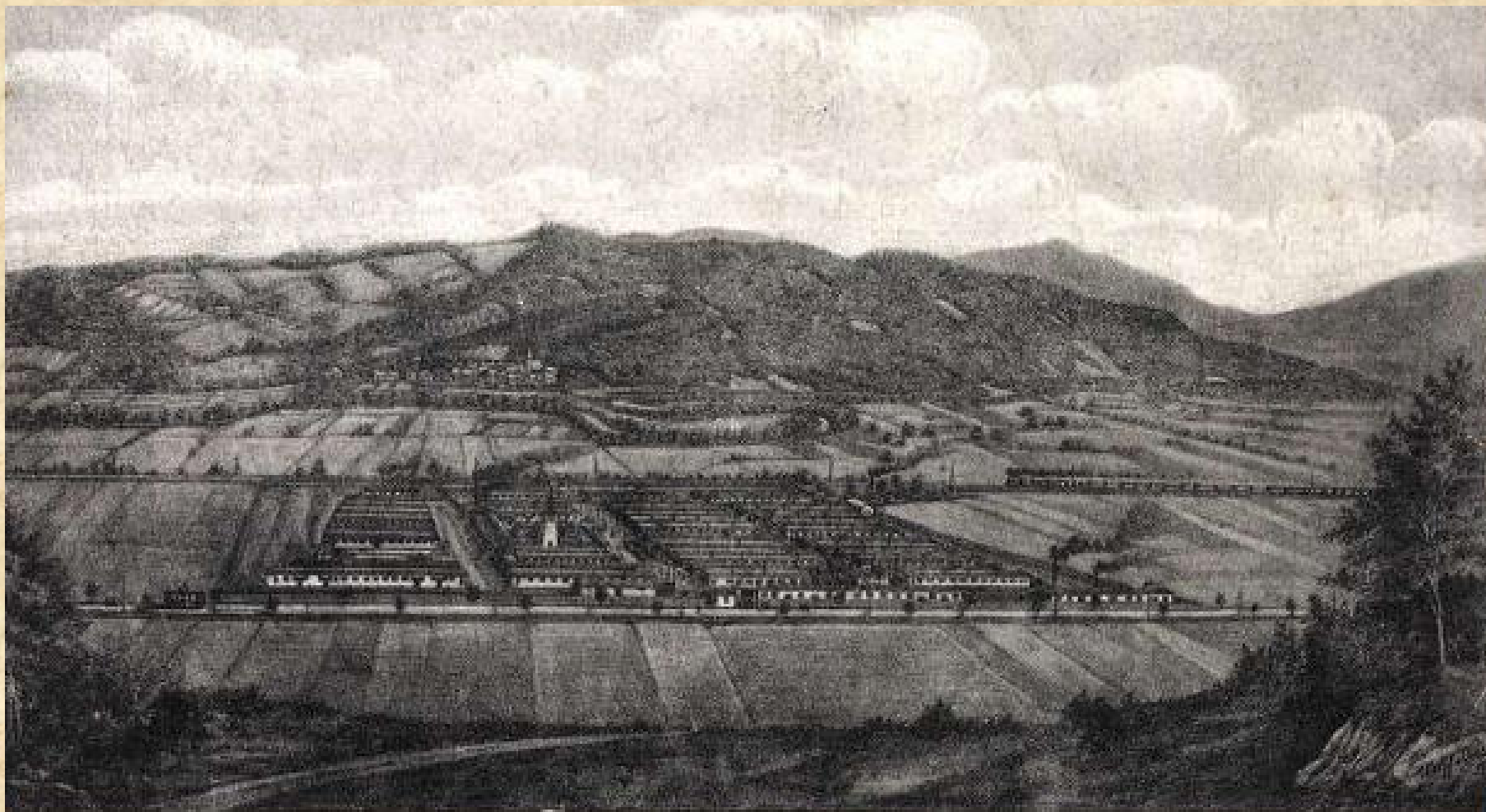

Ütközet után.

Barakk kórház, Kassa

Boráros téri barakk-kórház, 1914

Pöstyén, katonai kórház

Üdvözlét Esztergomból

BolDOG új-évet kívánok
az orvosi Kórház irg. testvérek

**Gilles elsőként ültetett át más
testrészről vett bőrt a
roncsolódott területekre,
elindítva ezzel a plasztikai
sebészetet**

**Az 1812-ben felfedezett
foszgén, azaz fény szülötte,
egy színtelen, rothadó széna
szagára emlékeztető gáz,
több órás lappangási idő után
tüdővizenyőt okoz**

Völgyesi Ferenc 1916 tavaszán a Dnyeszter folyó mentén:

A segélyhelyre behoztak vagy ötven fiatal magyar honvédet, akiket csak a gáz szele ért. Alig szippantottak valamit a gázból és néhány köhécselest leszámítva, látszólag semmi bajuk sem volt. Jókedvűen cigarettáztak, tréfálkoztak, nem gondoltak semmi rosszra. De alig egy fél óra múlva, minden átmenet nélkül, úgyszólván vezényszóra, szinte egyszerre fölugrottak, majd pár percnyi rettentő vonaglás után elterültek a földön. Sorban egymás után, kivétel nélkül valamennyien.

Aknagyár

ZSÁKMÁNYOLT
TANK A
HADIKIÁLLÍTÁSON
BEVÉTELE A SZURMAY ALAPÉ

JEGYEZZETEK HADIKOLCSONT!

**ARANYAT VESS, HOGY
BÉKET ARASS!**

Spanyolnáthás betegek

Spanyolnátha, 1918
háborús áldozatok: 35 millió
a járvány áldozatai 50 millió

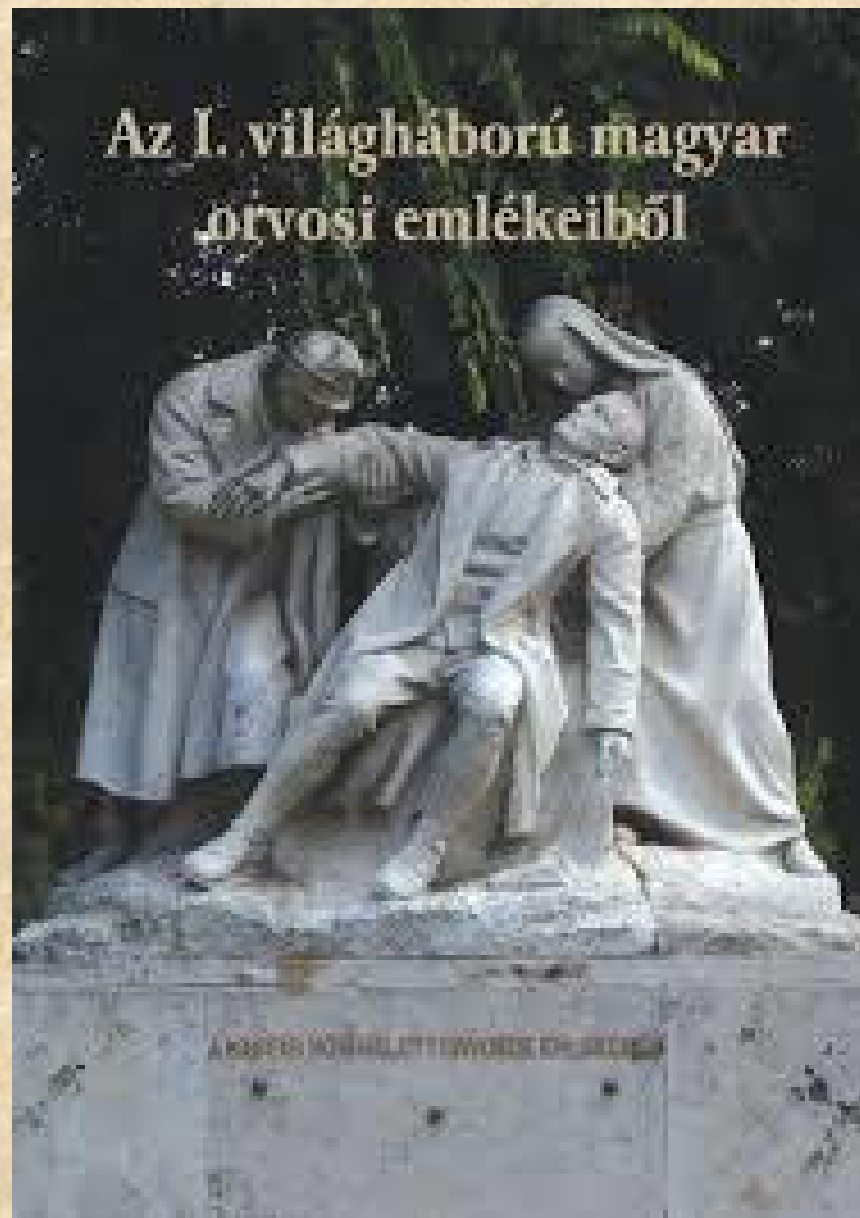
Háború és orvoslás

**Az I. világháború katonaegészségügye,
annak néhány előzménye és utóélete**

Magyar Orvostörténelmi Társaság
Budapest, 2015

Az I. világháború magyar
orvosi emlékeiből

**Aki egyszer látta a
csatatéren a haldokló
harcos megtört tekintetét,
az meggondolja,
mielőtt háborút kezdene.**